

Kun salaisten sopimusten ja keppalaisen venkoilun taannoinen ikoni, 10 vuotta EU:ssa lymyilyt *Paavo Väyrynen* nimitettiin nykyhallitukseen 2007, monet olivat kauhuissaan. Mutta min-käläisen ulkomaankauppaministerin olemmekaan nähneet? Asiantuntevan, rauhallisen ja osaavan, joka ei ole potkinut yli hallituksen aisan. Ja ennen kaikkea: tosikosta pyrkyristä näyttää sukeutuneen itseironiaan kykenevä ja myhäilevä vanhempi valtiomies. Silti poliittisen linjan pääpiirteet ovat ennallaan ja vakaata tahtoa sen ajamiseen tuntuu riittävän: pitkää puolueettomuuspolitiikan linjaa on jatkettava; Venäjän kauppaa on kehitettävä; presidentin valtaoikeudet säilytettävä; valtion aktiivisuutta talouden suuntaamisessa vahvistettava; hyvinvointivaltio on pidettävä kilpailukyvyyn perustana.

Nyt tälle linjalle on taas käyttöä. Ollaan keskellä taloudellista ja sen seurauksena poliittista murrosta. 1980- ja 1990-lukujen opit on jo pitkälti kipattu yli laidan ja vanhat totuudet kaivettu esiin. Kukas muu niitä osaisi nykyhetkeen paremmin soveltaa kuin kaiken kokenut ja kaikissa liemissä keitetty vanha konkari – joka on ymmärtänyt ottaa kokemuksistaan opikseen.

Politiikan dialektiikka on selaista, että Väyrysellä on keskus-

tan johtoon täydet mahdollisuudet. Kun muut puolueet ovat kilvan nuorentaneet puheenjohtajiaan, tilanne on nyt se, että Päivi Räsänen (s. 1959) on vanhin eduskuntapuolueiden johtajista. Seuraavana on Timo Soini (s. 1962) ja sitten Stefan Wallin (s. 1967). Kokoomuksen Jyrki Katainen (s. 1971), demareiden Jutta Urpilainen (s. 1975), vihreiden Anni Sinnemäki (s. 1973) ja vasemmistoliiton Paavo Arhinmäki (s. 1976) ovat kaikki alle 40-vuotiaita ja kuuluvat samaan poliittiseen sukupolveen.

Yksikään puoluejohtaja ei tällä hetkellä kuulu suuriin, 1940-luvun loppupuoliskolla syntyneisiin ikäluokkiin. Suuret ikäluokat ovat lähihistorian poliittisin sukupolvi sekä siinä mielessä, että sen sisältä liitettiin sankoin joukoin puolueisiin (erityisesti demareihin ja keskustapuolueeseen), että siksi, että kohortin äänestysprosentti on aina ollut ja on edelleen huomattavasti korkeampi kuin nuorempien kohorttien. Paavo Väyrynen on syntynyt 1946 ja on aito 60-lukulainen. Kaikki mikä sukupolvea silloin yhdisti saattaa nykytilanteessa yhdistää taas.

Sitä paitsi, kuten Väyrynen itse on huomauttanut, äänestysikänsä on hänen poissa ollessaan tullut lähes miljoona suomalaista, joilla Väyrysestä ei oikeastaan ole lainkaan mielikuvaa.

Seppo Lindblom kertoo kirjassaan ”Manun matkassa” (Otava 2009), että Georgian kriisin jälkeen syksyllä 2008 *Mauno Koivisto* huolestui kriisin synnyttä-

mistä ylitulkinnoista ja paasikiviläisen ajattelun vähäisyydestä nykyliitissä. Keskustapuolueen riveistä Koivisto ei ollut löytänyt muita hengenheimolaisia kuin Paavo Väyrysen:

”Mauno kertoi soittaneensa Paavolle jo aiemmin ja kertooneensa huolistaan. Hän oli aloittanut puhelin keskustelun sanoilla: ’Kyllä kai sää Paavo ymmärrät, miten korkean kynnyksen yli mun piti kömpiä ottaessani sinuun yhteyden.’ Myöhemmin kuulin Paavolta itseltään, että hän oli ymmärtänyt” (s. 380–381).

Eeva Joenpellosta ilmestyi viime syksynä Tiina Mahlamäen kirjoittama hieno elämäkertä (”Kuinka elää ihmisiksi?”, SKS 2009). Joenpellon kirjailijanlaadun Mahlamäki pelkistää kirjan lopussa näin:

”Hän oli tietyllä tavalla välitilojen kuvaaja. Hän keskittyi suurten kriisien välisiin aikoihin; hän kuvasi ylempien ja alemmien luokkien väliin jäävää keskiluokkaa; hän kuvasi yhteisöjä, jotka eivät enää olleet maaseutua mutta eivät aivan kaupunkijakaan. Hänen henkilöhahmonsakin olivat usein jollain tavoin välitilassa; he olivat leskiä tai eronneita; heitä painoi menneisyyden korjaamaton vääräys tai taakka; he etsivät elämälleen suuntaa tai tunsivat eletyn elämän heittäneen heidät syrjään” (s. 420).

Joenpellon kuuluisin ja lue-tuin oli 1970-luvulla ilmestynyt Lohja-sarja, neliosainen 1920-luvun kuvaus. Teossarjan

keskeisimpänä teemana Mahlamäki (Kai Laitisen tavoin) pitää ajatusta, että haluamansa voi elämässä saavuttaa, jos sitkeästi ponnistelee, mutta useimmiten sen saa liian myöhään. Lohja-sarjan alkulehdiltä se löytyy muodossa:

”Ja kaikki kyllin vahvat unelmat toteutuvat aina jollakin tavoin, usein vain niin myöhään että on jo lakannut odottamasta tai jopa muistamasta mitä odotti” (s. 300).

Tuomas Kyrö aloittaa tässä numerossa YP:n kolumnistina – ja komeasti aloittaakin.

Tammikuussa *Iltalehti* teki (16.1.) Kyröstä näyttävän haastattelun, joka alkoi näin:

”Pohjoishelsinkiläisessä lähiössä kasvaneesta Tuomas Kyröstä tuli teinipoikana usnatsi. Nyt kiitetty kirjailija ja nallekarhumainen perheenisä ei voi ymmärtää nuoruuden aatteitaan.”

1980-luvun lopulla 14-vuotias Kyrö oli nähnyt televisiosta dokumentin, joka kertoi ensimmäisestä helsinkiläisestä skinhead-sukupolvesta. Se kolahti. Koko kaveriporukka ajoi päät kaljuiksi ja veti ylleen pilottitakit, joiden hihassa oli Suomen lippu. Kommunismia, maahanmuuttajia ja juppeja vastustettiin ankarasti. Kyrö arvelee, että skini-look liittyi heikkouteen ja pelkoon: ”Yläasteiässä, pohjoishelsinkiläisessä lähiössä on koko ajan turpaan saamisen riski. Isot jätäkät nurkan takana. Darwinistista vahvimman selviytymistä. Sitä pyrki kovalla ulkonäöllä ja äärimmäisillä aatteilla peittämään omaa heikkouttaan ja pelkoa. Ja se kovuus oli ihan omassa sil-

missä. Tänä päivänä teinikovit näyttävät enemmänkin koomisilta ja hellyttäviltä.”

Muutaman vuoden kuluttua yksinhuoltajaäiti muutti lastensa kanssa Hämeenlinnaan. Ero kiinteästä kaveriporukasta oli Tuomakselle kova pala, ja koulu kiinnosti vielä vähemmän kuin Helsingissä. Kymppiluokalla opettaja sanoi Tuomakselle:

”Sä olet fiksu jätkä, mutta miksi sä käyttäydyt kuin idiootti?”

Tämä kymppiluokan opettajan mini-interventio alkoi itää. Pian Tuomas nosti keskiarvoaan niin paljon, että pääsi luki-oon, ja kirjoitti itsensä ja kaikkien muiden ällistykseksi ylioppilaaksi ällän papereilla.

”Tuomas on sataprosenttisen varma siitä, että ilman elämäkokemuksiaan hän ei olisi kirjoittanut yhtään kirjaa.”

Tuomas Kyrö sai vuonna 2005 ensimmäisenä kirjailijana käyttöönsä edesmenneen Eeva Joenpellon Sammattiin rakentaman ison maalaistalon, jonka Joenpelto testamenttasi WSOY:lle. Sieltä Kyrö viime kesänä muutti avopuolionsa ja kahden tyttärensä kanssa Janakkalaan. Kyrön tilalle Joenpellon Vares-Kantolaan muutti kirjailija Mikko Rimminen.

”Jorma Ollilan brändivaltuuskunnan mitäsuumion-sivustot puhuvat innovoivasti kasvixisista, taidekasvatuksesta, väkivalta-asta, kilpa-autoilusta, mökkeilystä, kännyköistä, rokkifestareista, suomalaisista lukijakanasana, karjan alkuperäisroduista, mutta eivät näe tiedettä ja tutkimusta sen enempiä kuin kielenkään vahvaa asemaa tärkeä-

nä suomalaisen kulttuurin ja suomalaisen identiteetin osana” (*Auli Hakulinen*, *Tieteessä tapahtuu* 7/09).

YLEn Teema-kanava esitti (23.1.) dokumentin Beatlesien vaikutuksesta 1960- ja 1970-lukujen Neuvostoliitossa. Pitkätukkien levyjen myynti ja julkinen soittaminen oli jyrkästi kiellettyä, mutta siitä huolimatta tai juuri sen takia Beatlesien väkevä vetovoima loi dokumentin mukaan kokonaisen sukupolven. *Nettilehti Uuden Suomen* kolumnisti *Jukka Relander* kommentoi (26.1.) ohjelmaa näin:

”Näin ideat leviävät. Ei siihen tarvita nettiä, vaan tarve, tuote ja vähän tekniikkaa. Ja lisäksi jotain, jota ei voi selittää.

Oudointa tässä on näet se, että Beatles tuotti rautaesiripun mellemin puolin täsmälleen saman reaktion, vaikka kaiken järjen mukaan olosuhteissa oli melkoisia eroja. Sama utopia, sama lupaus pörröisestä vapaudesta, tempaisi mukaansa yhtä lailla niin Lontoossa ja Melbournessa kuin Moskovassa ja Minskissäkin.

Mikä se lupaus sitten oikein oli? Yksinkertainen vastaus on se, että kylmän sodan korkeat osapuolet olivat keski-ikäisten hallitsemia kravattiyhteiskuntia, joissa opetettiin kävelemään ryhdikkäästi, puhumaan korrektisti ja työskentelemään kurinalaisesti. Viiden päivän työviiikon tilalle Beatles tarjosi paljon enemmän: rakkautta *Eight Days a Week*. Kun esirippu aukesi ja John, Paul, George ja Ringo astuivat esiin, oli kuin näyttämölle olisi asettunut nuoruus itse. Ja tuolloin nuoruus näytti samalta kuin elämä.”